Bài Thực hành môn

Chuyên đề Ngôn Ngữ Lập Trình KHMT

Biên soạn: Nguyễn Bá Diệp

I. Mục lục

Contents

I.	Mục lục	1
II.	Mục tiêu	2
III.	Nội dung	2
1.	Khởi động dự án	2
2.	Tạo form test	8
3.	Thêm menu chức năng	12
IV.	Database	13
1.	Kết nối đến máy chủ cơ sở dữ liệu Database Connection (Microsoft SQL Server)	13
2.	Kết nối cơ sở dữ liệu dạng file – không cần đến server - Database File Connection (Microsoft SQL Server Database File)	16
3.	DataBinding	20
V.	Crystal Report	33
1.	Cài đặt crystal report plugin và control cho visual studio	33
2.	Sinh viên thực hiện kết nối đến cơ sở dữ liệu (hoặc file cơ sở dữ liệu – Mục IV) và tiến hành tạo đối tượng crystal report	36
3.	Hiển thị report trên window form	41
VI.	Source Control Version với Git	44
VII.	Bài tập 1 - Lập trình C# với Console Application	45
VIII.	Bài tập 2 - Úng dụng Windows Form	50
IX.	Bài tập 3 - Úng dụng Windows Form2	56
1.	Bài 1:	56
2.	Bài 2:	67
X.	Bài tập 4 Truy cập cơ sở dữ liệu với ADO.NET	70

1.	Bài 1:	70
2.	Bài 2:	79
	Bài 3:	
	Bài tập 5 Truy cập Cơ sở dữ liệu với ADO.NET (Tiếp theo)	
	Bài tập 6	
	Bài tập 7: TẠO BÁO BIỂU VỚI CRYSTAL REPORT	

II. Mục tiêu

Hướng dẫn và gợi ý sinh viên thực hành theo hướng dự án (Project base). Sau khi thực hành sinh viên có thể chỉnh sửa code, module cho phù hợp với các dự án sinh viên dự định thực hiện.

Trong quá trình thực hành, sinh viên nên thường xuyên lưu bài, lưu trữ các phiên bản khác nhau của dự án:

- Phương pháp thủ công: copy thư mục, paste và đổi tên thư mục, project

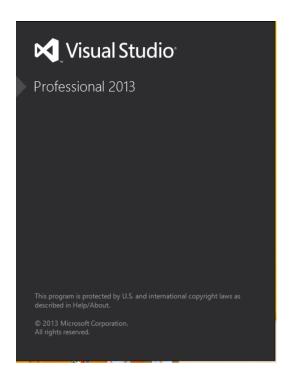
Phương pháp công cụ local/offline: như tortoisSVN (miễn phí – online/offline), Team Foundation Server (tích hợp trong visual studio – online/offline)

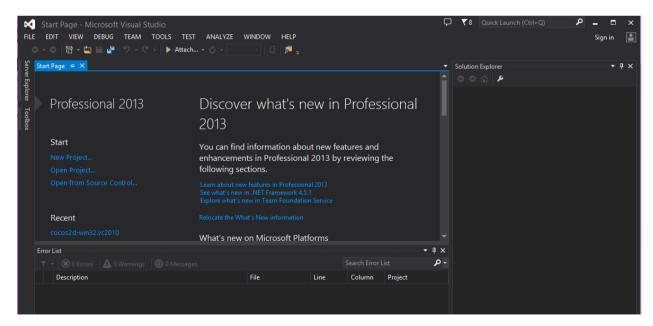
- Phương pháp công cụ online: visualSVN (bản quyền, trả phí) github tool – Github Server (miễn phí, online)

Nếu project làm việc theo nhóm với nhiều thành viên khác nhau thì Github Server/tool là giải pháp phù hợp với sinh viên do cộng đồng hỗ trợ lớn, miễn phí, phù hợp với việc chia sẽ code của các thành viên trong nhóm.

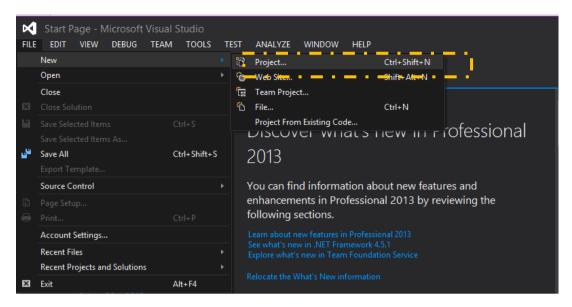
III. Nội dung

1. Khởi động dự án

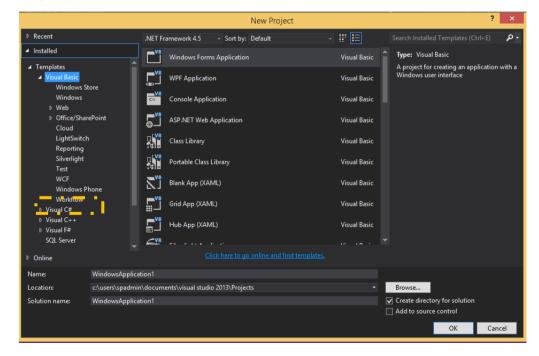

Tạo mới dự án: File -> New -> Project

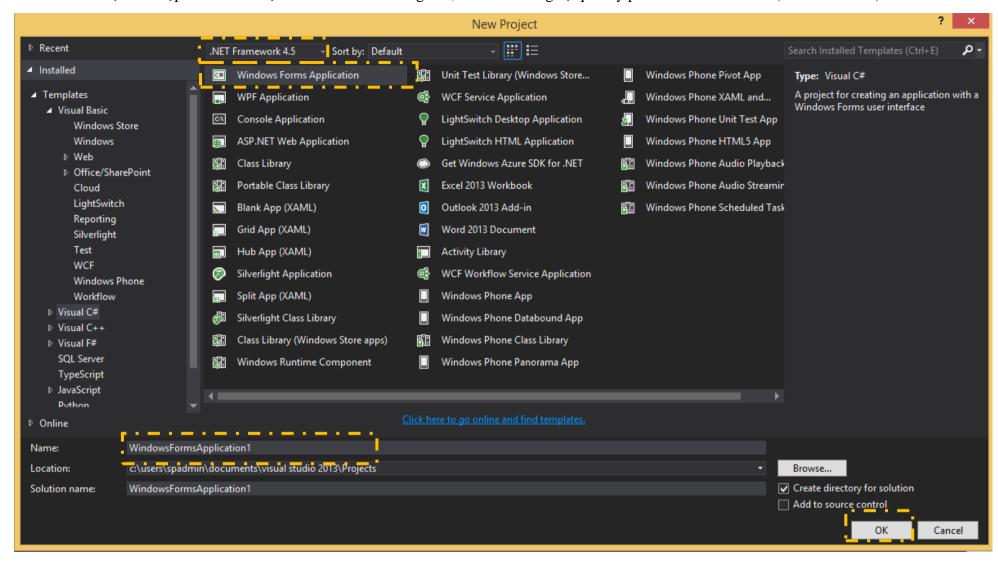

Chọn dự án của visual C#

- 1: Chọn .NET Framework phù hợp
- 2: Chọn loại template cho dự án là Windows Form Application (hoặc Windows Application với các phiên bản visual studio nhỏ hơn 2013)

- 3: Đặt tên cho Project
- 4: Click OK hoặc thiết lập thêm các thuộc tính khác như đường dẫn, thêm vào công cụ quản lý phiên bản source code (source control)

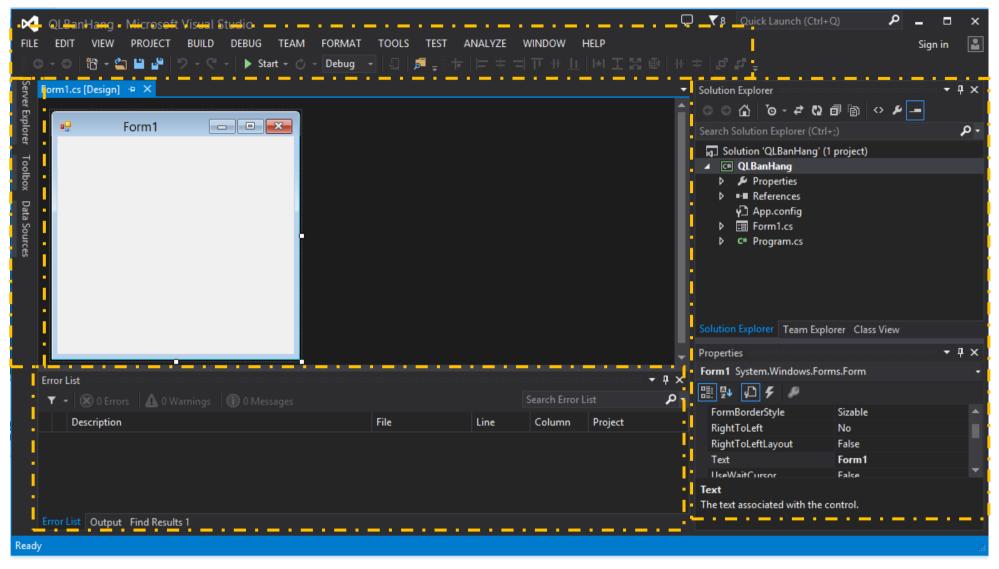

Cửa sổ chính của dự án bao gồm các thành phần:

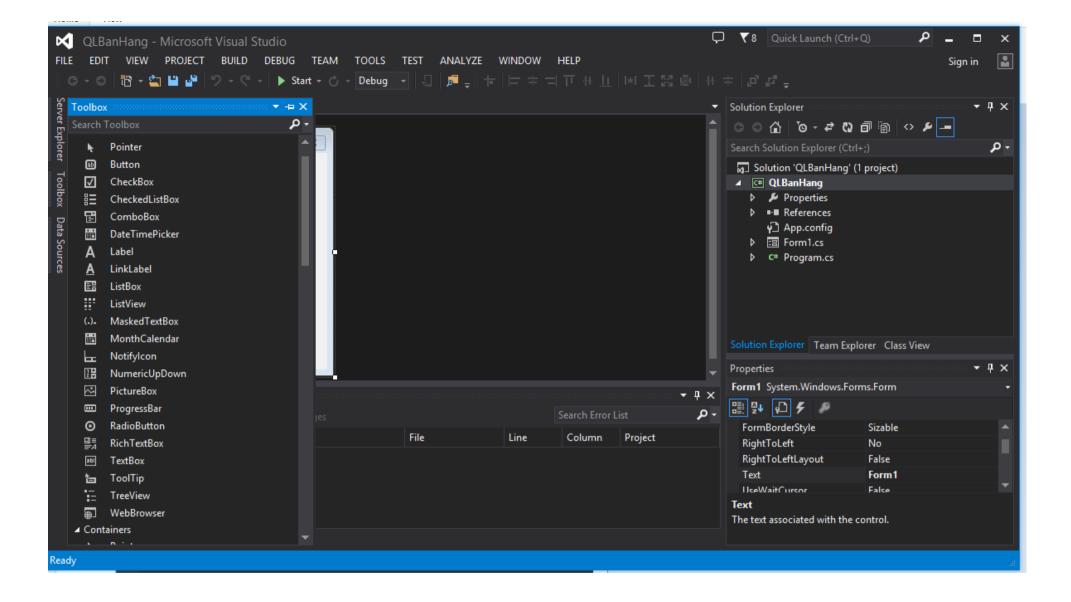
Phía trên: Menu chức năng và tool bar hỗ trợ, các mục của tool bar có thể thêm, di chuyển và xoá bớt

Phía phải, trái và bên dưới: Cửa sổ tool, hiển thị rõ hơn chức năng của tool hỗ trợ, có thể để chế độ tự động ẩn, ẩn, và luôn mở (kích hoạt bằng nút nhấn hình chuông), các tool này cũng có thể kết hợp với nhau thành các tab hoặc chia nhỏ khung nhìn trong cửa sổ (View).

Thông thường phía bên dưới dùng để hiển thị lỗi, quá trình biên dịch, các giao tiếp dòng lệnh (console/terminal) và debug.

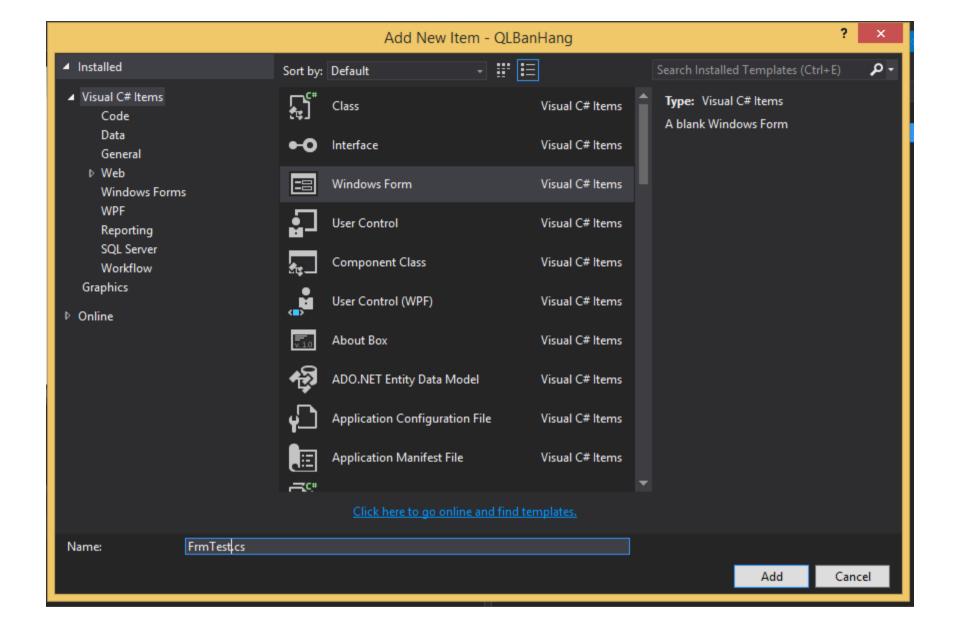
Khi các cửa sổ tool ẩn bị click vào sẽ phóng to kích thước phù hợp hơn (VD mở cửa sổ Toolbox như hình)

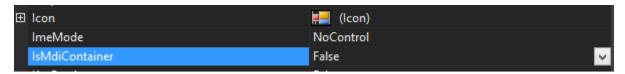
2. Tao form test

Từ cửa sổ Solution Explorer -> Solution "tên dự án" -> Click phải -> Add -> New Item Solution Explorer ○ △ │ ¹o · ⇄ Q 司 în │ ፆ --- o Solution 'QLBanHang' (1 project) C# QLBar'' ₽ Pri Build ▶ ■ ■ Re Rebuild ψ⊇ Ap Clean ः Fo View ----0------0 20 ☐ MoFormTest ☐ Analyze 🔩 🖨 Publish... D C# Pro Scope to This New Solution Explorer View Add New Item... Ctrl+Shift+A ★ Manage NuGet Packages... Existing Item... Shift+Alt+A New Folder Set as StartUp Project Debug Reference... Service Reference... Source Control Windows Form... Cut Ctrl+X User Control... Remove Del Component... X:: Rename Class... **Unload Project** Open Folder in File Explorer Properties Alt+Enter

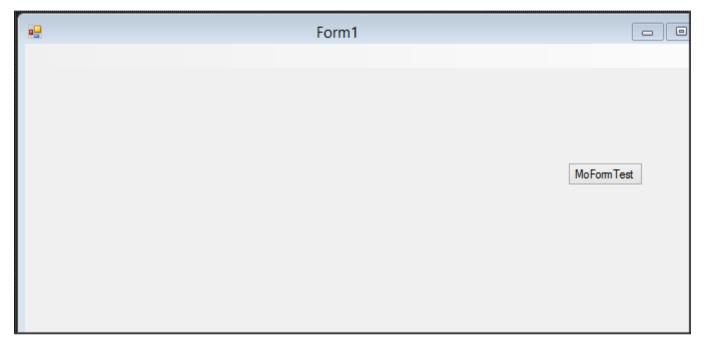
Chọn Loại Item là Windows Form-> đặt tên cho form mới-> Add

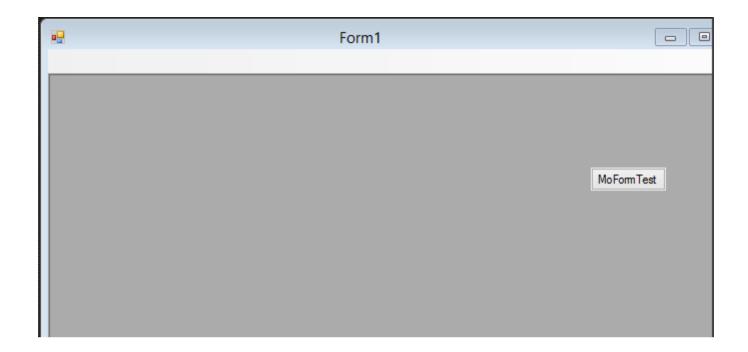

Chỉnh thuộc tính của Form chinh là IsMdiContainer = true

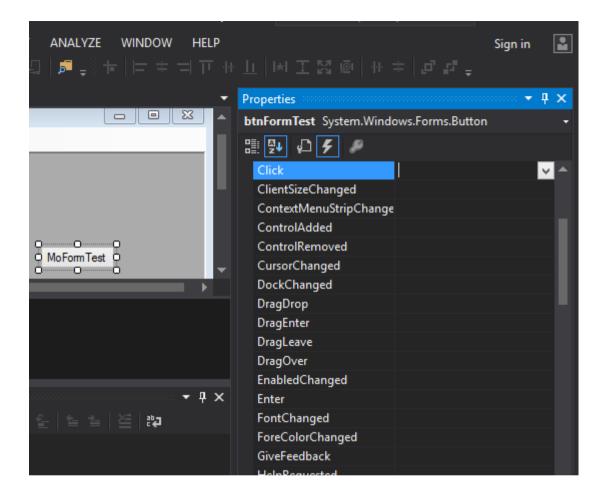
Form chính sẽ thay đổi

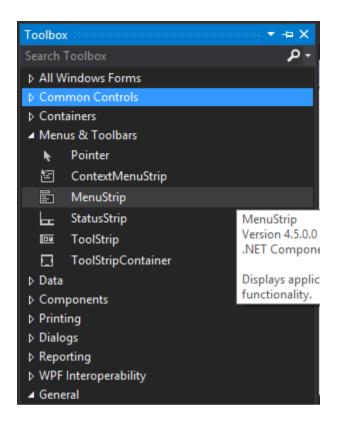

Tạo 1 button nhấn trong form chính

Add sự kiện click cho button và thêm các dòng code sau:

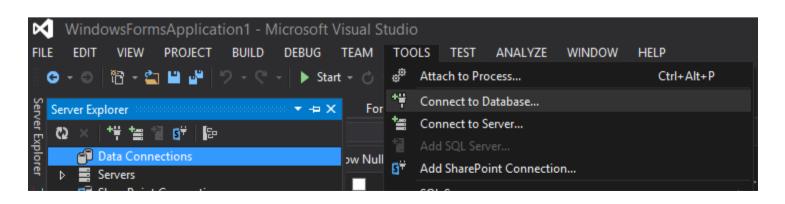

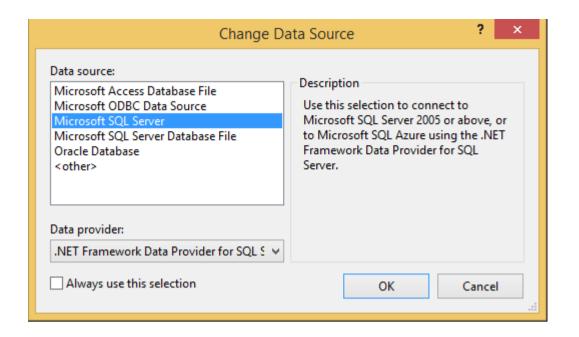
3. Thêm menu chức năng

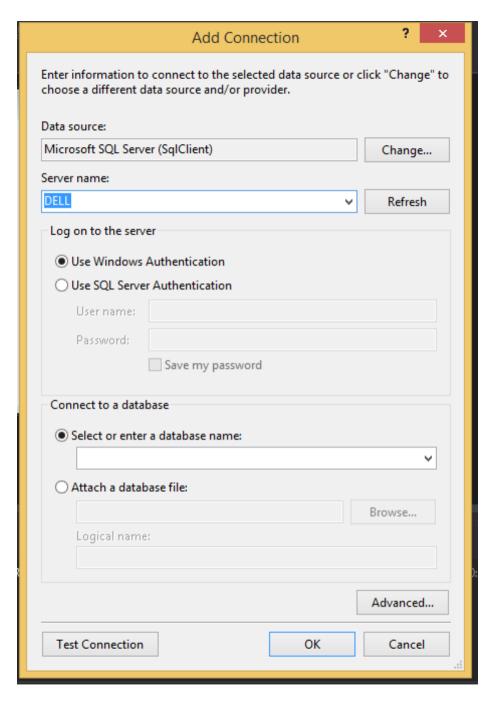

IV. Database

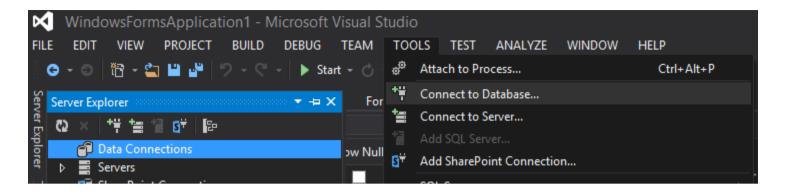
1. Kết nối đến máy chủ cơ sở dữ liệu Database Connection (Microsoft SQL Server)

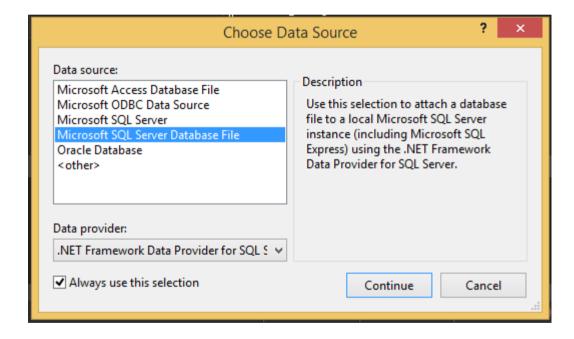

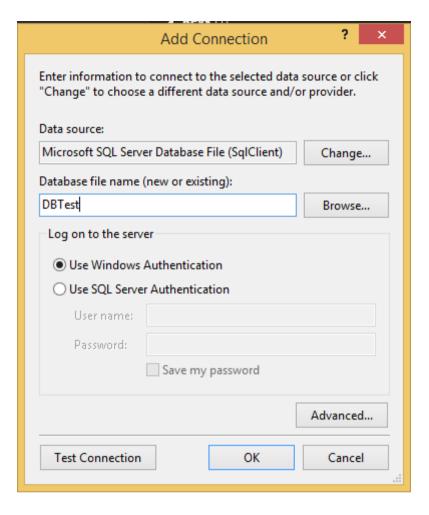

2. Kết nối cơ sở dữ liệu dạng file – không cần đến server - Database File Connection (Microsoft SQL Server Database File)

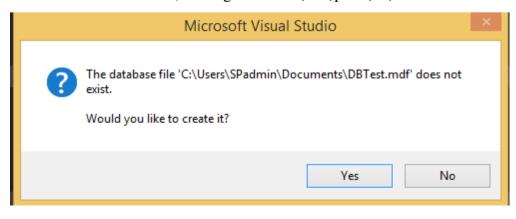

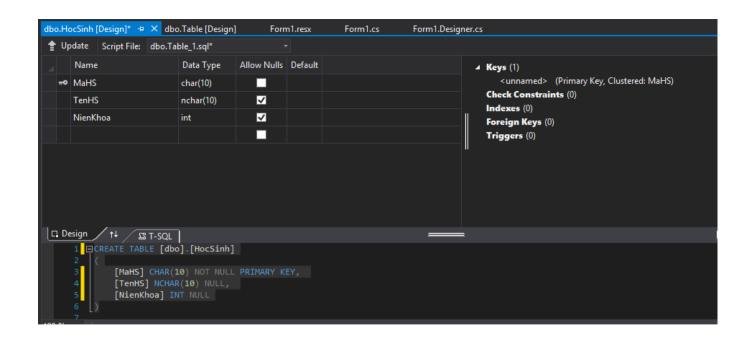

Chọn đường dẫn đến file database và Click nút OK

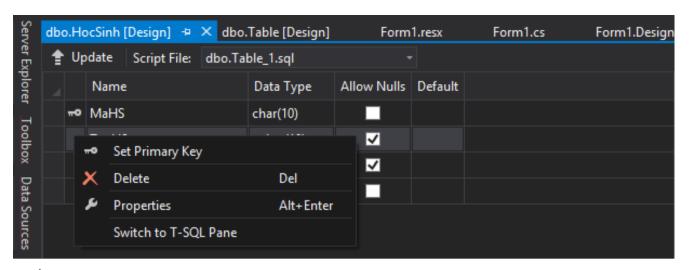

Nếu file database chưa có, chương trình sẽ hiện hộp thoại tạo mới

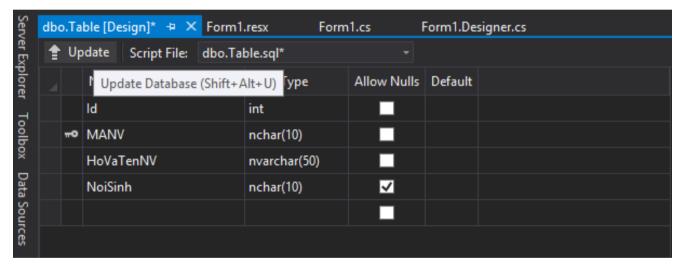

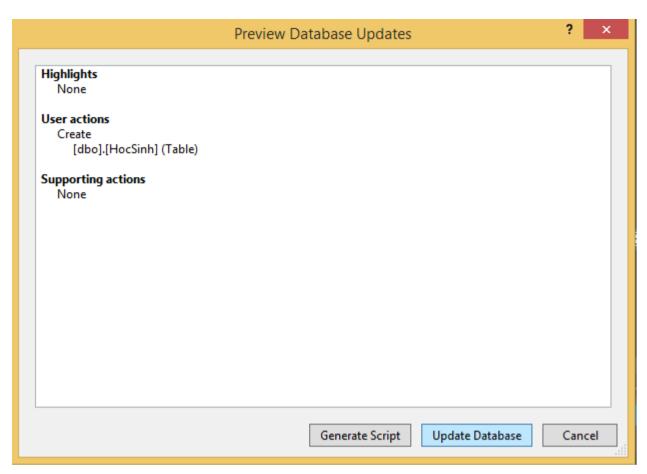
Thiết lập khoá chính cho bảng

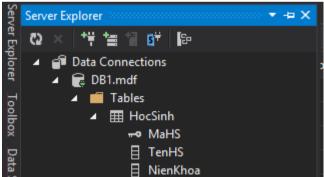

Thiết lập xong → chọn Update

Chon Update database

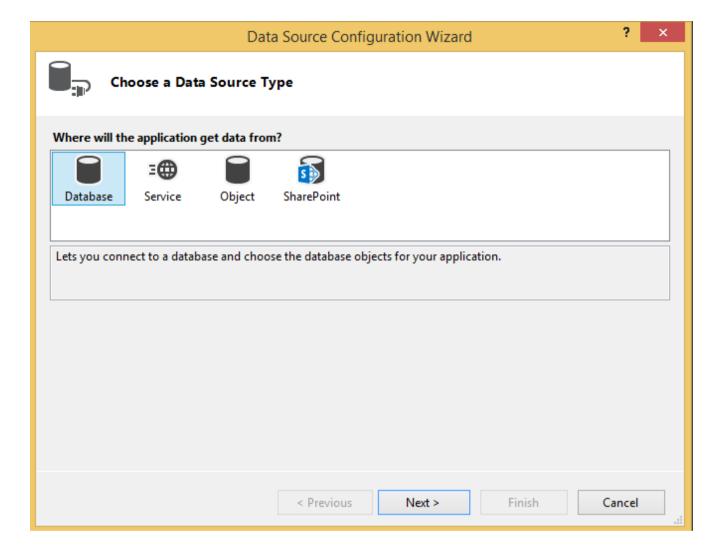

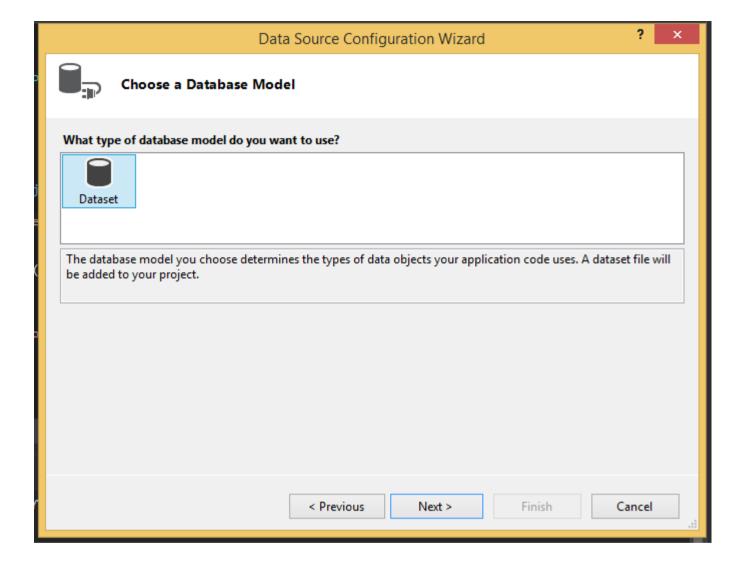

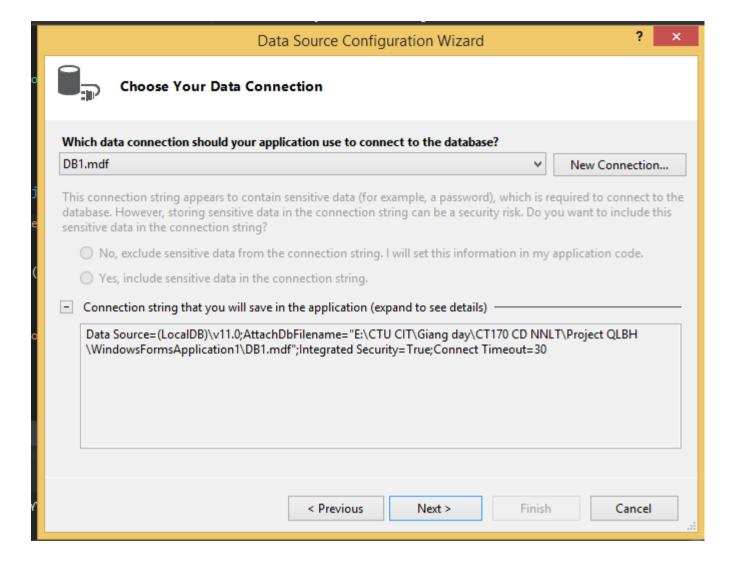
3. DataBinding

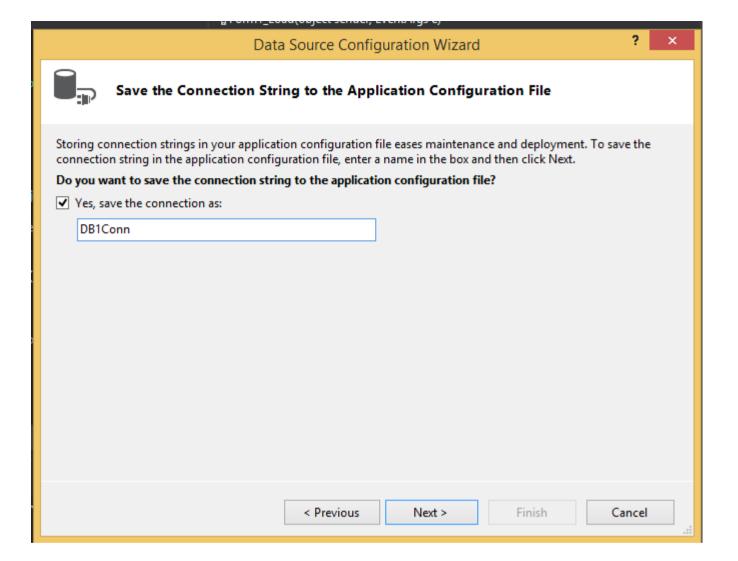
Thêm các kết nối DataSource

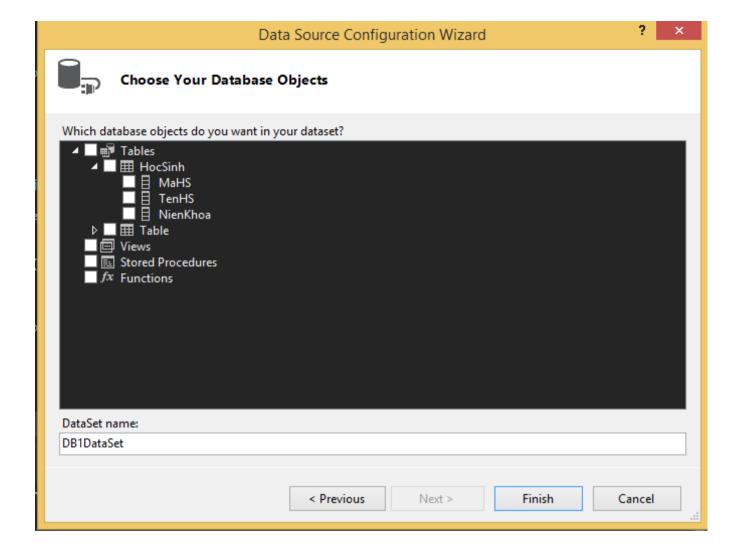

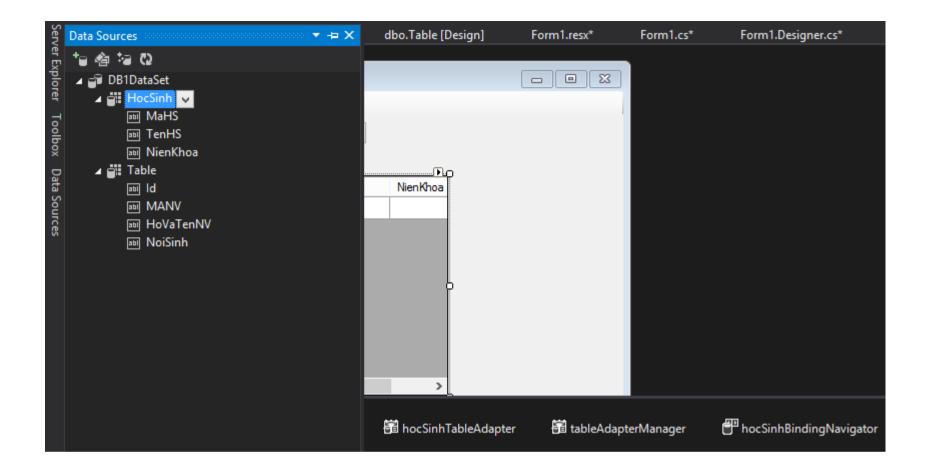

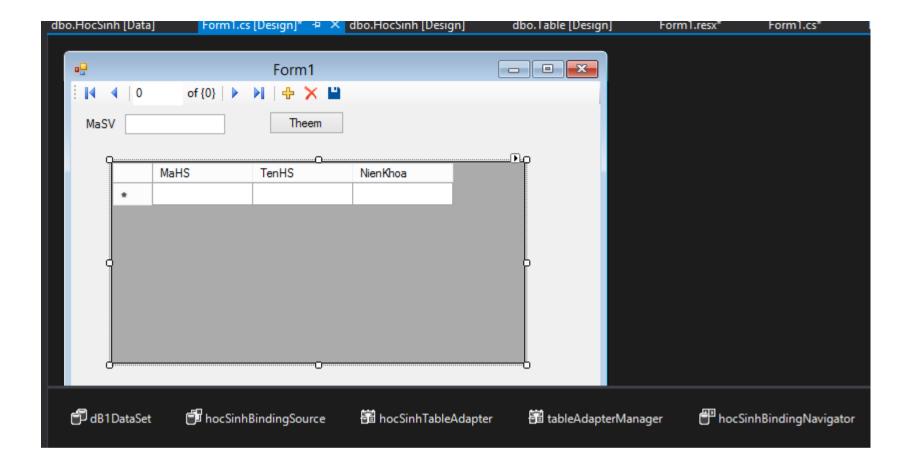

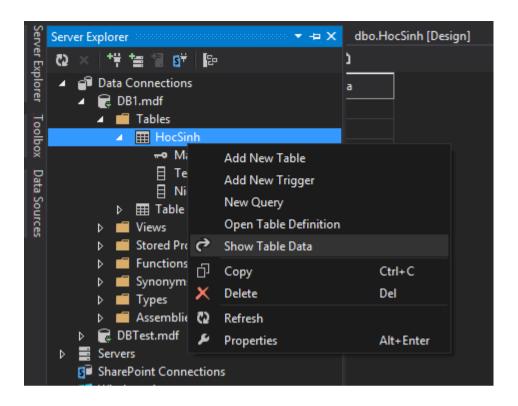
Kéo thả bảng HocSinh từ cửa số Data Sources vào Form

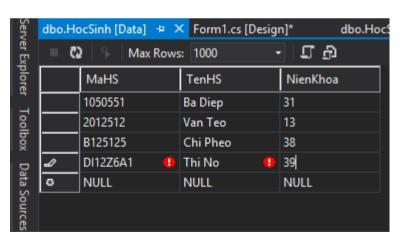

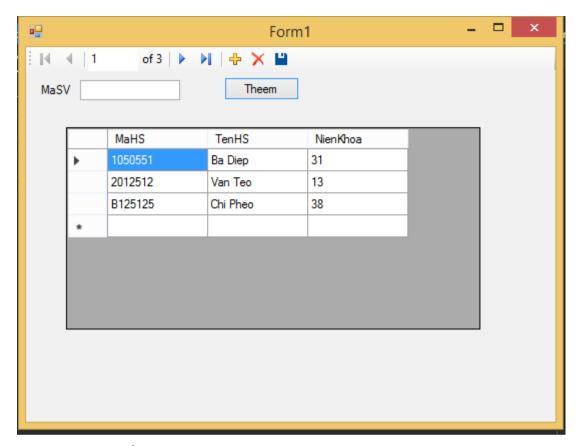
Form sẽ tự tạo thêm DataGridView để hiển thị dữ liệu, các button di chuyển, các đối tượng phía dưới (dB1Dataset, hocSinhBindingSource, hocSinhTableAdapter ...)

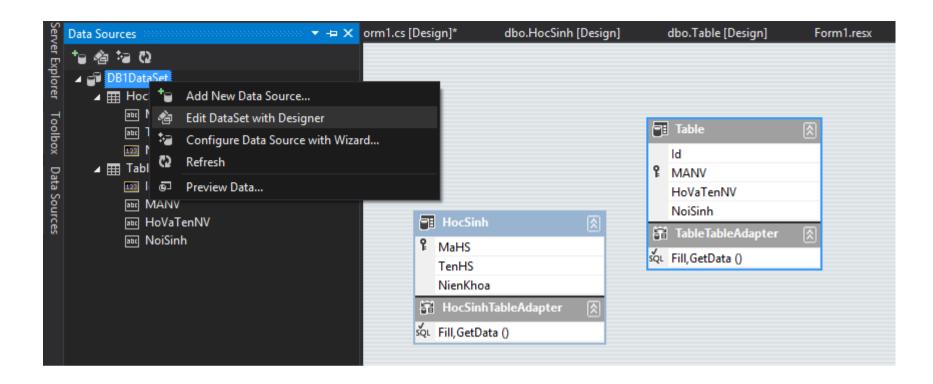
Để thêm dữ liệu, từ bảng HocSinh click chuột phải chọn Show Table Data

Tuỳ chỉnh các thiết lập trong dataset qua công cụ "Edit DataSet with Designer"

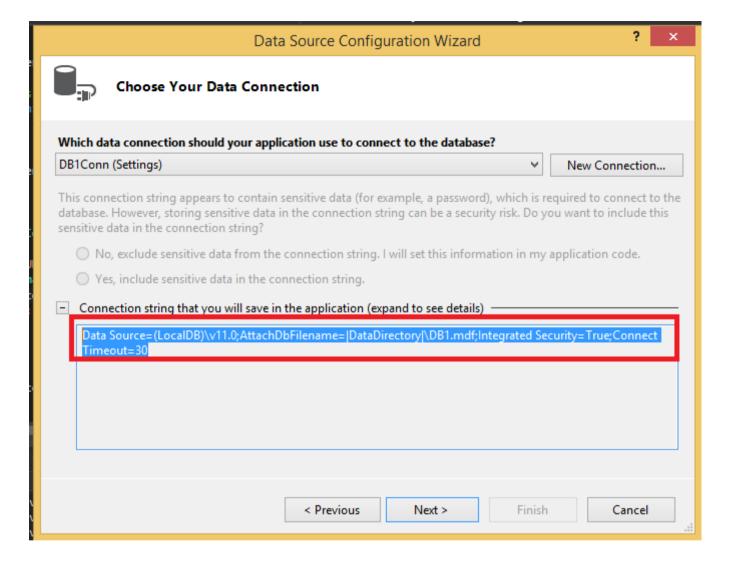
Lập trình truy cập database

```
try
{
    SqlConnection conn = new SqlConnection("Data Source=(LocalDB)\\v11.0;AttachDbFilename=|DataDirectory|\\DB1.mdf;Integrated Security=True;Connect Timeout=30");
    conn.Open();
    string sqltext = "SELECT COUNT(MaHS) FROM HOCSINH";
    SqlCommand com = new SqlCommand(sqltext, conn);
    int soHS = Convert.ToInt32(com.ExecuteScalar());

    MessageBox.Show("Tong so HS:" + soHS.ToString(), "Thong bao");

}
catch (SqlException ex)
{
    MessageBox.Show(ex.StackTrace);
}
```

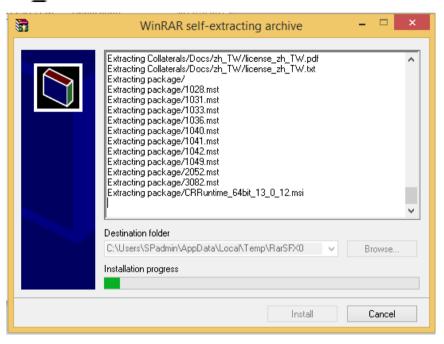
Với ConnectionString được lấy từ lúc thiết lập dataSource và thay kí tự \ bởi kí tự \\

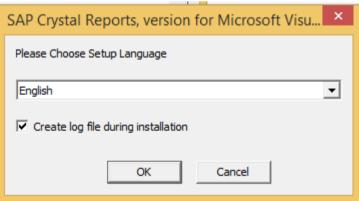

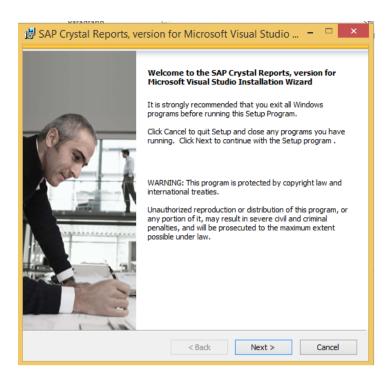
V. Crystal Report

1. Cài đặt crystal report plugin và control cho visual studio

CRforVS_13_0.exe	9/12/2015 3:18 PM	Application	284,686 KB
CRforVS_13_0_12.exe	9/12/2015 3:14 PM	Application	301,818 KB

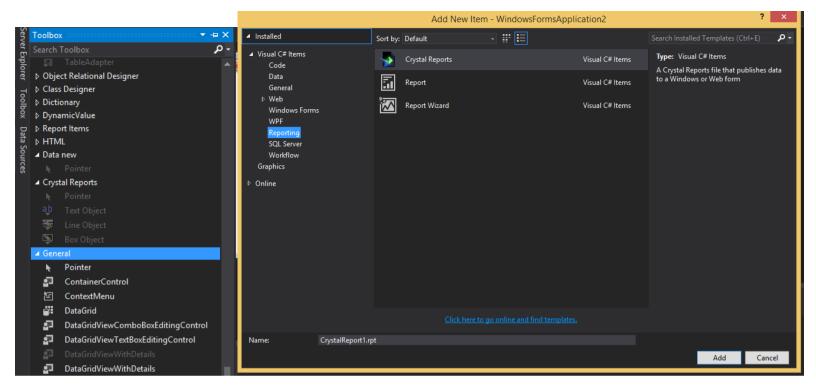

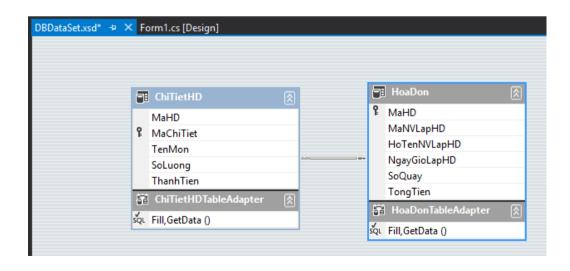

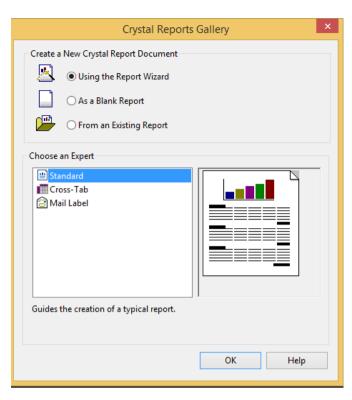

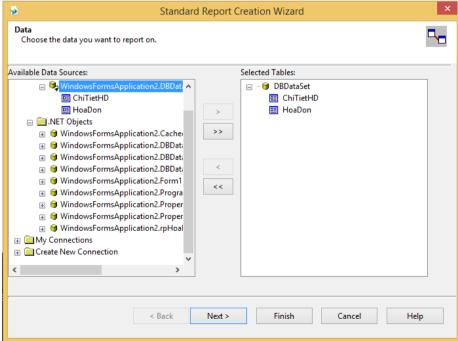

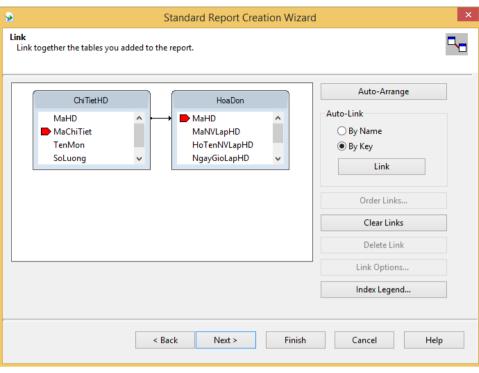

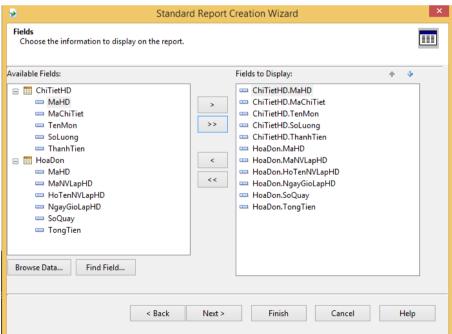
2. Sinh viên thực hiện kết nối đến cơ sở dữ liệu (hoặc file cơ sở dữ liệu – Mục IV) và tiến hành tạo đối tượng crystal report Giả sử ta có DataSet sau:

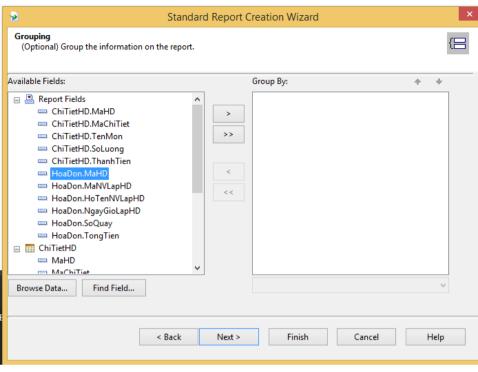

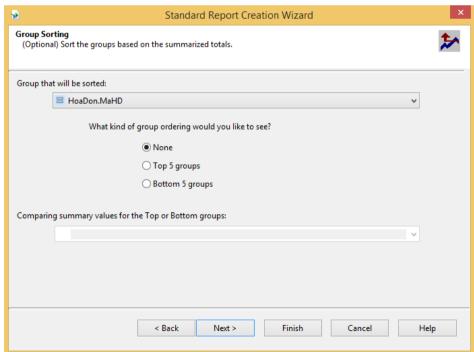

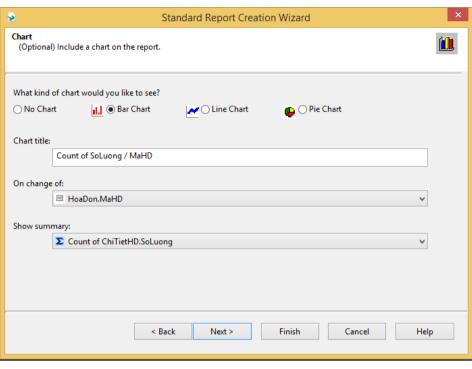

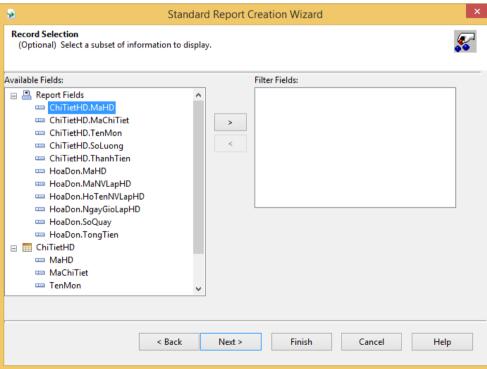

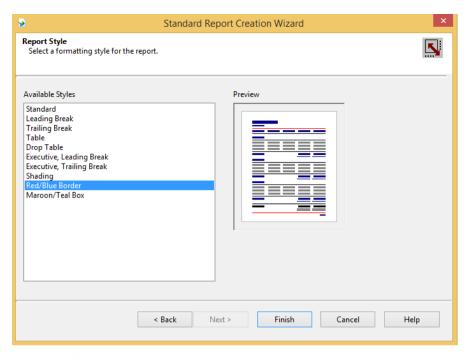

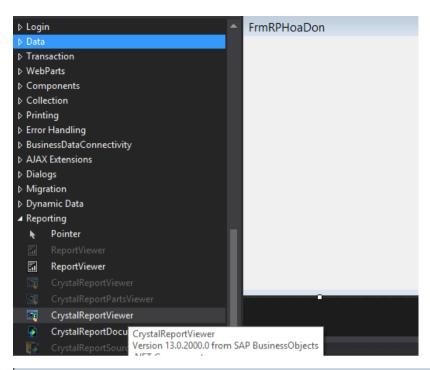

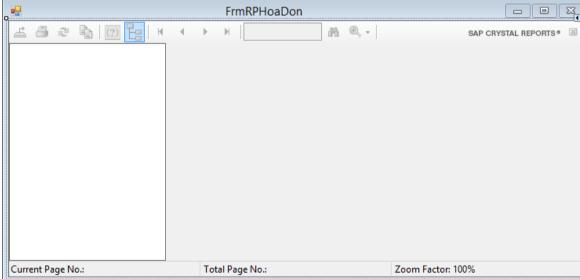

3. Hiển thị report trên window form

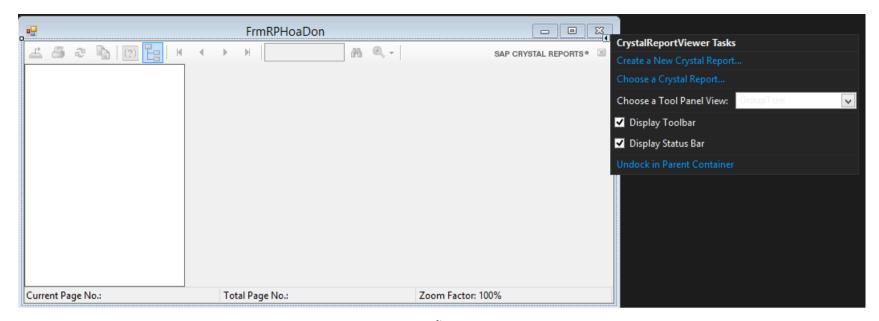
Tạo Form FrRpHoaDon để hiển thị report Hoá Đơn.

Từ toolbox kéo thả đối tượng CrystalReportViewer để hiển thị report lên form

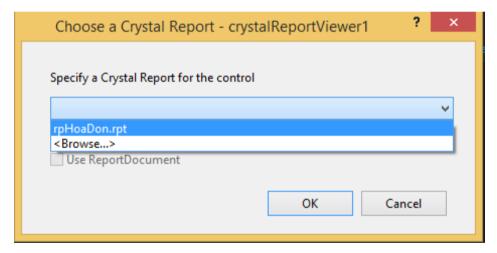

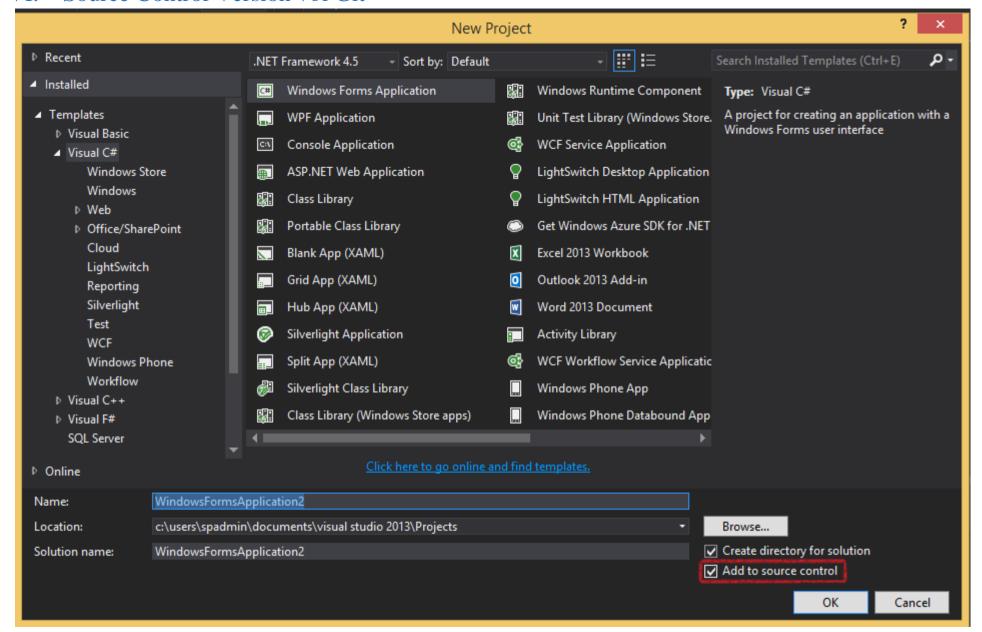
Chọn "Choose a Crystal Report" từ các report đã tạo

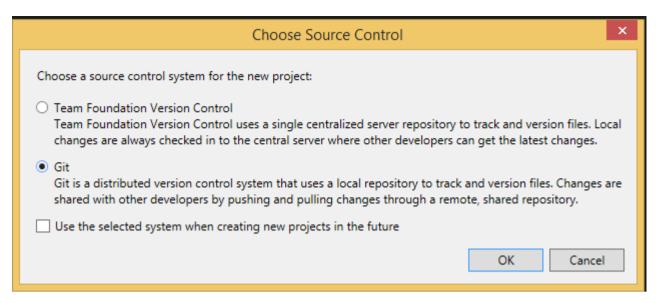

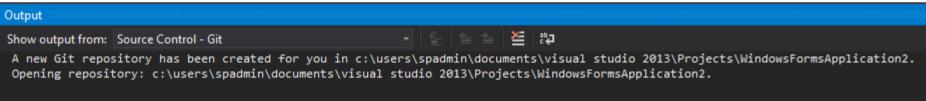
Chọn report Hoá Đơn (rpHoaDon) chúng ta đã tạo qua công cụ hỗ trợ tạo report

VI. Source Control Version với Git

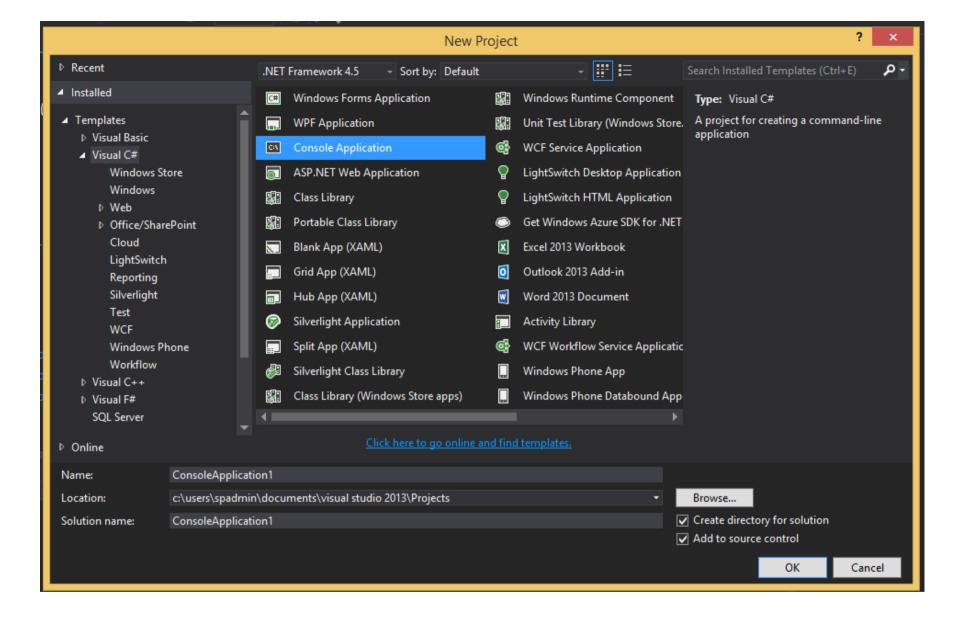

VII. Bài tập 1 - Lập trình C# với Console Application

Tạo ứng dụng Console Application (giao tiếp qua giao diện dòng lệnh, giống commandline hoặc terminal)

File-> New->Project -> Console Application

Sinh viên viết code trong hàm main, thông tin sẽ hiển thị ở cửa sổ debug hoặc output (thường ở phía dưới cửa sổ)

4 lệnh thường sử dụng là:

```
Console.Write();
Console.WriteLine();
Console.Read();
Console.ReadLine();
```

Quy tắc công chuỗi hiển thi

VD: System.Console.Write("gia tri bien a = " + a + "b= " +b);

Quy tắc sử dụng $\{\text{đối số}\}\ \text{để giữ chỗ hiển thị VD: System.Console.Write("gia tri bien a = <math>\{0\}\ \text{va b} = \{1\}\ \text{", a +2, b +6}\}$;

Sinh viên có thể chuyển kiểu chuỗi về kiểu số qua 2 hình thức ép kiểu sau:

```
int a = int.Parse(Console.ReadLine());
int b = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
```

Khởi động: Viết chương trình cho phép hiển thị 'Hello World' lên màn hình.

- 1. Viết chương trình tính n! với n nhập từ bàn phím.
- 2. Viết chương trình tính 1 + 2 + ... + n với n nhập từ bàn phím.
- 3. Viết chương trình tính xn với x và n là số nguyên được nhập từ bàn phím.
- 4. Viết chương trình tính ước số chung lớn nhất của hai số nguyên dương a và b được nhập từ bàn phím.
- 5. Viết chương trình in ra màn hình theo dạng sau (với n nhập từ bàn phím, nếu n < 1 thì in ra câu thông báo lỗi)

6. Viết chương trình in ra màn hình theo dạng sau (với n nhập từ bàn phím, nếu n < 1 thì in ra câu thông báo lỗi)

- 7. Viết hàm đệ quy fibo(n) tính số Fibonaci thứ n. Viết chương trình chính sử dụng hàm fibo(n) để tính số fibonacci thứ n với n nhập từ bàn phím.
- 8. Tạo lớp HinhTron có 1 dữ liệu thành viên là bán kính cùng 2 phương thức tính chu vi (ChuVi()) và diện tích (DienTich()) của đường tròn.
- Định nghĩa phương thức xây dựng có 1 tham số với ý nghĩa là gán giá trị bán kính là giá trị của tham số trong phương thức xây dựng.
- Định nghĩa 1 thuộc tính R cho phép gán và lấy giá trị của dữ liệu thành viên bán kính.

Tạo lớp HinhCau thừa kế từ lớp HinhTron.

- Tính diện tích bề mặt của hình cầu. Phương thức tính diện tích bề mặt được định nghĩa bằng cách ghi đè phương thức DienTich() của lớp HinhTron.

Diện tích bề mặt =
$$4*pi*R2$$

- Tính thể tích của hình cầu. Thể tích = 4/3*pi*R3

Viết phương thức Main cho phép nhập 1 giá trị bán kính r từ bàn phím. Dùng cơ chế xử lý ngoại lệ để xử lý các ngoại lệ phát sinh trong quá trình nhập giá trị từ bàn phím. Kế tiếp, tạo 1 đối tượng HinhTron và 1 đối tượng HinhCau. Cuối cùng, hiển thị chu vi và diện tích của đối tượng HinhTron cùng diện tích bề mặt và thể tích của đối tượng HinhCau.

9. Định nghĩa 1 giao tiếp Shape có 1 phương thức tính diện tích DienTich(). Kế tiếp

định nghĩa 3 lớp sau đây hiện thực giao tiếp Shape:

- Lớp HinhTron có 1 dữ liêu thành viên là bán kính.
- Lớp HinhChuNhat có 2 dữ liệu thành viên là chiều dài và chiều rộng.
- Lớp HinhVuong có 1 dữ liệu thành viên là chiều dài cạnh.

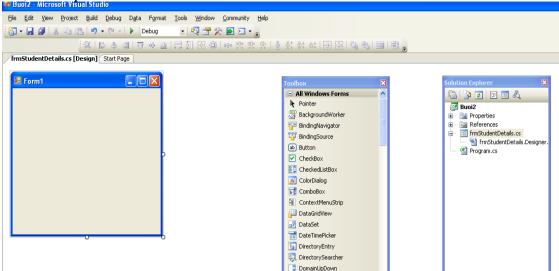
Cả 3 lớp trên đều có các phương thức xây dựng có tham số nhằm gán giá trị cho dữ liệu thành viên của mỗi lớp. Để ý là cả 3 lớp này đều phải cài đặt phương thức tính diện tích của giao tiếp Shape.

Trong phương thức Main(), tạo 3 đối tượng hình tròn, hình chữ nhật và hình vuông. 3 đối tượng này là các phần tử của 1 mảng các đối tượng Shape. Dùng vòng lặp foreach để lặp qua mảng này và hiển thị kết quả diện tích các hình phẳng lên màn hình.

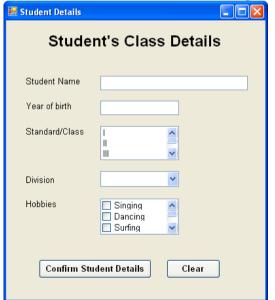
- 10. Tạo 1 delegate tên HienThi nhằm tham chiếu đến các phương thức có 1 tham số là 1 số nguyên và kiểu trả về là void.
- Định nghĩa 1 event tên là TimSoLe gắn liền với delegate HienThi.
- Phát sinh sự kiện TimSoLe để liệt kê các giá trị là số nguyên lẻ trong khoảng từ 1 đến 50.

VIII. Bài tập 2 - Ứng dụng Windows Form

1. Sửa lại tên lớp của form Test thành StudentDetails.

2. Thêm các controls lên form để tạo giao diện như hình

3. Thiết lập các thuộc tính cho các controls:

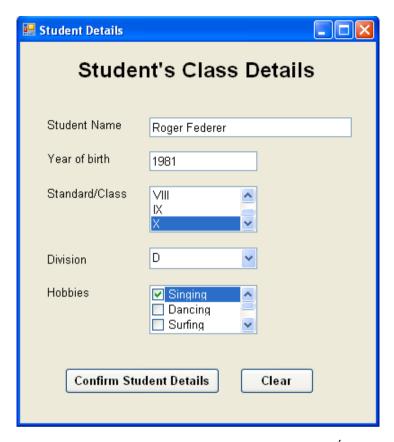
Control	Thuộc tính	Giá trị
Control	Thuộc tính	Giá trị

TD	NI	
TextBox	Name	txtName
	Text	
TextBox	Name	txtYear
	Text	
ListBox	Name	IstClass
	Items	I
		II
		III
		IV
		V
		VI
		VII
		VIII
		IX
		X
ComboBox	Name	cboDiv
	Items	A
		В
		C
		D
CheckedListBox	Name	lstHob
	Items	Singing
		Dancing
		Swimming
		Reading
		Travelling
Button	Name	btnConfirm
	Text	Confirm Student Details
Button	Name	btnClear
	Text	Clear

^{4.} Xác nhận thông tin người dùng nhập vào các controls trên form. Xử lý sự kiện Click của button btnConfirm:

5. Button Clear sẽ xóa hết các giá trị người dùng đã nhập. Xử lý sự kiện Click của button btnClear:

- 6. Lưu dự án rồi chọn Build → Build Solution
- 7. Thực thi chương trình bằng cách chọn Debug/Start
- 8. Nhập các thông tin vào các controls (hình bên dưới)

9. Sau khi nhập thông tin, click button Confirm Student Details, kết quả sẽ là:

10. Xóa các giá trị đã nhập bằng cách click button Clear.

Bài 2: Tạo form Employee Details như sau:

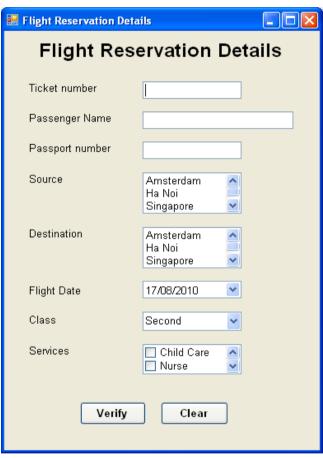
Form này cho phép người dùng nhập vào họ tên, địa chỉ nhân viên, ngày vào làm. Bên cạnh đó, người dùng có thể lựa chọn mục Education bằng cách lựa chọn từ danh sách (UnderGraduate, PostGraduate). Danh sách Department cho phép người dùng lựa chọn phòng ban (Human Resource, Marketing, R&D) mà nhân viên đó làm việc. Một số yêu cầu khác của form này:

- 1. Địa chỉ nhân viên cho phép nhập nhiều hơn 1 dòng văn bản.
- 2. Button Save cho phép xác nhận thông tin người dùng nhập vào. (MessageBox)
- 3. Button Clear cho phép xóa các thông tin người dùng đã nhập trước đó.
- 4. Button Exit cho phép kết thúc chương trình

Bài 3: Tạo ứng dụng cho phép người dùng xác nhận thông tin đã nhập để giữ chỗ một chuyến bay. Một số thông tin về chương trình:

- 1. Chương trình cho phép người dùng nhập mã số vé, tên của hành khách, số hộ chiếu của hành khách và ngày bay.
- 2. Người dùng có thể lựa chọn thành phố xuất phát, thành phố đích và hạng vé (phổ thông, hạng nhất, thương gia).

- 3. Người dùng có thể lựa chọn thêm một số dịch vụ trên máy bay (chăm sóc trẻ nhỏ, y tá, ...).
- 4. Button Verify sẽ hiển thị thông báo lỗi nếu thành phố xuất phát và thành phố đích giống nhau.
- 5. Button Clear cho phép xóa các thông tin người dùng đã nhập. Form có thể có giao diện như sau:

IX. Bài tập 3 - Ứng dụng Windows Form2

1. Bài 1:

Một cửa hàng sách cần quản lý thông tin về các loại sách sẽ bán của mình. Một số

thông tin cần quản lý là: tên sách, số lượng, giá bán. Hãy thiết kế lớp *sách bán* cho phép có những thuộc tính (có phạm vi truy cập là public) là các thông tin trên. Ngoài các thuộc tính lớp nên có phương thức tính tiền dựa vào số lượng sách và giá bán mỗi quyển.

Thí dụ: Quyển Mật mã của Da Vinci bán cho 1 khách hàng là 20 quyển, giá bán 1 quyển là 99000đ. Vậy số tiền phải trả là 1.980.000 đ.

- 1. Tạo ứng dụng loại Windows Application.
- 2. Thêm một lớp mới tên là clsBookSale. Lớp này có 03 dữ liệu thành viên: tên sách, số lượng, giá bán.

```
class clsBookSale
{
    string strTitle;
    int intQuantity;
    decimal decPrice;
}
```

3. Úng với mỗi dữ liệu thành viên, một thuộc tính được tạo ra:

```
public string Title
   get
        return strTitle;
    set
        strTitle=value;
public int Quantity
    get
        return intQuantity;
    set
        if (value>0)
           intQuantity = value;
        else throw new Exception();
 public decimal Price
      get
          return decPrice;
     set
          if(value>=0)
              decPrice=value;
         else throw new Exception();
```

4. Phương thức tính tiền cho phép tính tiền sau mỗi lần bán sách:

```
public decimal ExtendedPrice()
{
    decimal decExtendedPrice = intQuantity * decPrice;
    return decExtendedPrice;
}
```

5. Thiết kế form của ứng dụng:

Hình 3.1: Giao diện ban đầu

Các mục trên menu File như sau:

- New: cho phép xóa trắng các ô nhập.
- Calculate: Sau khi người dùng nhập các thông tin vào các ô Title, Quantity, Price; người dùng có thể chọn tính năng này để tính số tiền phải trả.
 - Exit: chấm dứt ứng dụng.

6. Khai báo một đối tượng thuộc lớp clsBookSale trong phần khai báo của form ở hình 3.1:

```
public partial class frmBookSale : Form
{
    private clsBookSale mBookSale;
    public frmBookSale()
    {
        InitializeComponent();
    }
}
```

7. Sư kiên Click của muc menu mnuCalculate được xử lý:

- 8. Sự kiện Click của mục menu New cần xử lý để cho phép xóa trắng các ô nhập.
- 9. Sự kiện Click của mục menuExit cho phép chấm dứt chương trình. Để thực hiện được, ta sử dụng: Application.Exit();
- 10. Lưu dự án và thực thi ứng dụng
- 11. Giả sử, cần ghi nhận số lần bán sách trong ngày và tổng số tiền bán ra trong ngày; lúc đó lớp clsBookSale cần được bổ sung các thành viên để cho phép ghi nhận 02 giá trị này.

Giải pháp ở đây là thêm 02 dữ liệu thành viên dạng **static**; cứ mỗi lần bán sách, số lần tăng 1 và số tiền tăng lên bằng số tiền đã bán ở lần đó.

Thêm 02 dữ liệu thành viên **static** vào lớp clsBookSale và 02 thuộc tính tương ứng:

```
static decimal decSalesTotal=0;
static int intSalesCount=0;

public static decimal SalesTotal
{
    get
    {
        return decSalesTotal;
    }
}

public static int SalesCount

Phuong thứctính tiền được viết lại:
    {
        return intSalesCount;

public decimal ExtendedPrice()
{
    decimal decExtendedPrice = intQuantity * decPrice;
    decSalesTotal += decExtendedPrice;
    intSalesCount += 1;

    return decExtendedPrice;
}
```

12. Menu File của form hình 3.1 được bổ sung mục Summary với sự kiện Click của mục này được xử lý:

```
private void mnuSum_Click(object sender, EventArgs e)
{
   string strMessage = "Sales Total: " +
        clsBookSale.SalesTotal.ToString("C") +
        "\nSales Count: " + clsBookSale.SalesCount.ToString();

   MessageBox.Show(strMessage, "Summary Information",
        MessageBoxButtons.OK, MessageBoxIcon.Information);
}
```

13. Giả sử, cửa hàng sách cần giảm giá 10% cho một số khách hàng nào đó. Việc này có thể được thể hiện bằng 1 dữ liệu thành viên **bool** trong lớp clsBookSale:

```
const float sngDISCOUNT_RATE = 0.1F;
bool blnDiscount;
public bool Discount
{
    get
    {
        return blnDiscount;
    }
    set
    {
        blnDiscount=value;
    }
}
```

Lúc này, một phương thức tính số tiền giảm được định nghĩa thêm trong lớp clsBookSale:

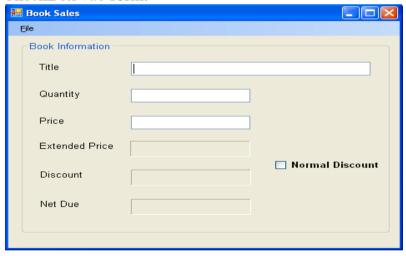
Phương thức NetDue() cho phép tính số tiền thực sự phải trả, số tiền này = Tổng số tiền – Số tiền giảm. Lưu ý là khi tính số tiền thực sự phải trả ta cần cập nhật lại các thuộc tính dùng chung (**static**) cho các đối tượng của lớp.

```
public decimal NetDue()
{
    decimal decNetDue = ExtendedPrice() - DiscountAmount();

    decSalesTotal += decNetDue;
    intSalesCount += 1;
    return decNetDue;
}

public decimal ExtendedPrice()
{
    decimal decExtendedPrice = intQuantity * decPrice;
    return decExtendedPrice;
}
```

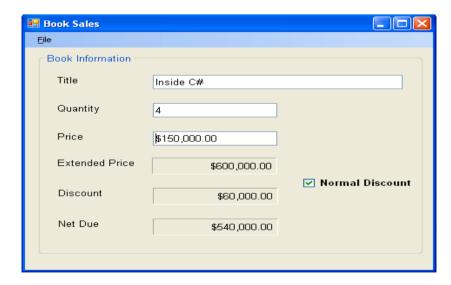
14. Thêm một CheckBox vào form:

Hình 3.2: Form sau khi thêm CheckBox Normal Discount

15. Sự kiện mnuCalculate_Click được xử lý lại:

16. Một kết quả thực thi chương trình:

Hình 3.3: Một kết quả thực hiện chương trình

17. Cải tiến lớp clsBookSale bằng cách định nghĩa 1 phương thức xây dựng có tham số để gán trị cho các dữ liệu thành viên:

```
public clsBookSale(string title, int quality, decimal price, bool discount)
{
    this.Title=title;
    this.Quality=quality;
    this.Price=price;
    this.Discount=discount;
}
```

18. Sự kiện mnuCalculate Click được viết lại:

- 19. Thực thi chương trình và kiểm tra lại kết quả.
- 20. Đầu mỗi năm học (tháng 8, 9); nhà sách bán giảm giá 15% cho sinh viên giỏi. Điều đó dẫn tới giao diện của chương trình được thiết kế lại. Bên cạnh đó, lớp clsBookSale cũng được sửa đổi lại. Tuy nhiên ta có thể định nghĩa lớp mới clsStudentBookSale thừa kế từ lớp clsBookSale. Lớp mới này có thêm thành viên mới kiểu bool là StudentDiscount (true: sinh viên giỏi).

Lóp clsStudentBookSale:

```
class clsStudentBookSale:clsBookSale
{
    bool blnStudentDiscount;
    const float sngSTUDENT_DISCOUNT_RATE = 0.15F;

    public bool StudentDiscount
    {
        get
        {
            return blnStudentDiscount;
        }
        set
        {
            blnStudentDiscount=value;
        }
    }
}
```

Lớp clsStudentBookSale có phương thức xây dựng gọi lại phương thức xây dựng của lớp clsBookSale:

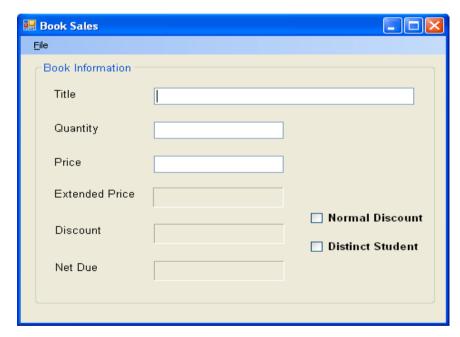
21. Phương thức tính tiền giảm của lớp clsBookSale sẽ bị ghi đè:

```
public virtual decimal DiscountAmount()
```

22. Trong lớp clsStudentBookSale, phương thức DiscountAmount() được định nghĩa:

```
public override decimal DiscountAmount()
{
    decimal decDiscountAmount;
    decDiscountAmount=base.DiscountAmount();
    if (StudentDiscount)
        decDiscountAmount += ExtendedPrice() * Convert.ToDecimal(sngSTUDENT_DISCOUNT_RATE);
    return decDiscountAmount;
}
```

23. Giao diện chương trình được thiết kế lại:

Hình 3.4: Giao diện cuối cùng

24. Sự kiện mnuCalculate Click được định nghĩa lại:

25. Lưu dự án và thực thi ứng dụng.

2. Bài 2:

- 1. Thiết kế lớp sinh viên với tối thiểu các thuộc tính: mã sinh viên, họ tên sinh viên, số tín chỉ (int), đơn giá mỗi tín chỉ (decimal), sinh viên có thuộc diện chính sách hay không (bool); bên cạnh những thuộc tính trên lớp sinh viên còn có phương thức tính tiền học phí phải đóng của sinh viên trong học kỳ đó, cách tính như sau: thành tiền = số tín chỉ * đơn giá 1 tín chỉ (với lưu ý rằng sinh viên thuộc diện chính sách sẽ được giảm 20% học phí).
- 2. Thiết kế giao diện chính của ứng dụng là một MDI Form gồm các chức năng sau trên menu

Học phí Thông tin

- Thu học phí sinh viên
- Chương trình
- Tổng học phí đã đóng
- Thoát

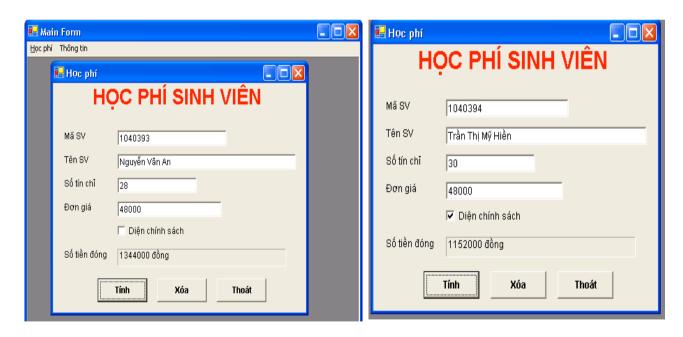
Trong đó:

a. *Thoát* cho phép chấm dứt chương trình; *Chương trình* cho phép bật ra một hộp thông điệp ghi nhận thông tin về ứng dụng chẳng hạn như sau:

Hình 3.5: Thông tin ứng dụng

b. Thu học phí sinh viên cho phép bật ra form ghi nhận việc thu học phí của sinh viên như sau:

Nút Tính cho phép tính tổng học phí phải đóng. \mathbf{G} ợi $\mathbf{\acute{y}}$: Tạo đối tượng sinh viên và đặt các thuộc tính là các giá trị đã nhập.

Nút Xóa cho phép xóa trắng các ô nhập, các ô chứa kết quả và CheckedBox Diện chính sách đặt lại trạng thái là Không đánh dấu.

Nút Thoát cho phép đóng form này lại.

c. Tổng học phí đã đóng cho phép hiển thị số lượng sinh viên đã đóng học phí trong ngày và tổng số tiền đã thu, form có thể có dạng sau:

Hình 3.7: Thông tin tổng hợp

Nút Đóng lại của form cho phép đóng lại form Thông tin tổng hợp.

Gợi ý: 1 Form là MDI form thì thuộc tính IsMdiContainer là true.

X. Bài tập 4 Truy cập cơ sở dữ liệu với ADO.NET

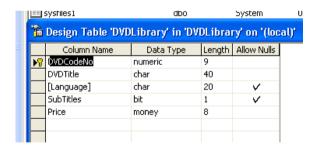
TRUY CẬP CƠ SỞ DỮ LIỆU VỚI ADO.NET

1. Bài 1:

Trong phần này chúng ta sẽ tìm hiểu cách thức làm việc với ADO.NET. Đây là một tập hợp các lớp cũng như các giao diện cho phép truy cập dữ liệu trong .NET Framework. Ở đây ta sẽ sử dụng ADO.NET để nối kết với cơ sở dữ liệu SQL Server, lấy dữ liệu và hiển thị chúng trên form.

Các bước thực hiện:

- 1. Trong SQL Server tạo một cơ sở dữ liệu tên là DVDLibrary.
- 2. Thêm một bảng tên DVDLibrary với cấu trúc như sau (Hình 4.1):

Hình 4.1: Cấu trúc bảng DVDLibrary

- 3. Thêm vài dòng dữ liệu vào bảng.
- 4. Tạo một ứng dụng WinForrm tên prjDVD.

- 5. Đổi tên của form chính thành frmDVDCatalog.
- 6. Thêm một số control vào và sửa đổi một số thuộc tính tương ứng (bảng 4.3) sao cho ta được giao diện:

Hình 4.2: Giao diện ứng dụng

Control	Property	Value
Form	Name	frmDVDCatalog
	Text	DVD Catalog
Label	Name	lblHeading
	Text	DVD Catalog
Label	Name	lblDVDCodeNo
	Text	DVD Code Number
Label	Name	lblTitle
	Text	DVD Title
Label	Name	lblLang
	Text	Language
Label	Name	lblPrice
	Text	Price
Labal	Name	lblDollars
Label	Text	Dollars
GroupBox	Name	grpSubTitles
	Text	Subtitles
RadioButton	Name	radYes
	Text	Yes
	Checked	true
RadioButton	Name	radNo
	Text	No
	Checked	false
ComboBox	Name	cboLang
	Collection	English
		Spanish
		French
		Chinese
		Russian

NumericUpDown	Name	updPrice
	Maximum	150
	Minimum	5
	Value	5
TextBox	Name	txtCodeNo
	ReadOnly	true
	Text	
TextBox	Name	txtTitle
	Text	
Button	Name	btnAddNew
	Text	AddNew
Button	Name	btnSave
	Text	Save
Button	Name	btnExit
	Text	Exit

Hình 4.3: Giá trị một số thuộc tính của các controls

7. Chuyển sang cửa sổ Code View, tham chiếu đến một số không gian tên:

```
using System.Data;
using System.Data.SqlClient;
```

8. Khai báo những biến sau trong phần khai báo của form:

```
private SqlConnection conn;
private SqlCommand commd;
private string sqlstr, lang;
private int codeno, subtitles;
decimal price;
```

9. Viết đoạn mã sau vào phương thức xử lý sự kiện Load của form:

10. Khi button AddNew được click, một đối tượng SQLCommand được tạo ra thực hiện câu truy vấn lấy về mã số lớn nhất của DVD Code No từ bảng from the DVDLibrary. Nếu bảng rỗng, một ngoại lệ được tạo ra. Vì thế ta phải bẫy lại ngoại lệ này nhằm kiểm tra khả năng bảng rỗng (lúc đó giá trị của biến codenođược gán là 0). Sau đó giá trị của codeno tăng 1 để có giá trị hiện hành của codeno. Kế tiếp các trường của form được xóa trắng nhờ vào việc gọi thực thi phương thức ResetFields() để một mẫu tin mới được thêm vào và kích hoạt button Save.

Sự kiện btnAddNew_Click:

```
private void btnAddNew Click (object sender, System.EventArgs e)
     //calculate new Code
     commd = new SqlCommand ("Select max(DVDCodeNo) From
          DVDLibrary", conn);
     trv
          codeno = Convert.ToInt32(commd.ExecuteScalar());
          btnAddNew.Enabled = false;
          btnSave.Enabled=true;
     catch (Exception ex)
          codeno=0;
          MessageBox.Show(ex.Message);
     codeno++;
     txtCodeNo.Text = codeno.ToString();
     ResetFields();
   11. Sự kiện Click của button btnExit được xử lý để đóng lại nối kết dữ liệu và kết thúc
 ứng dụng:
 private void btnExit Click(object sender, System.EventArgs e)
      conn.Close();
      Application.Exit();
```

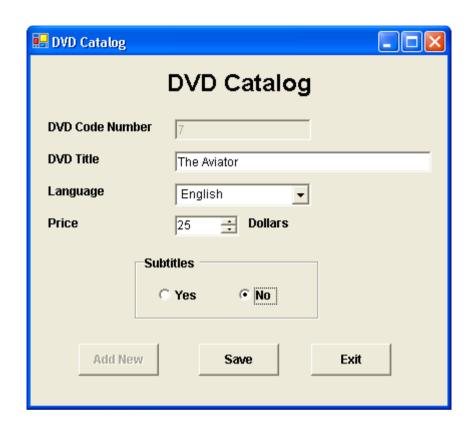
12. Sự kiện btnSave_Click nhằm thêm một dòng dữ liệu mới vào bảng. Bởi vì đây không phải là một câu truy vấn lấy về dữ liệu mà là một câu truy vấn hành động nên ta sử dụng phương thức ExecuteNonQuery của lớp SQLCommand:

```
private void btnSave Click(object sender, System.EventArgs e)
     try
          sqlstr = "Insert Into DVDLibrary Values(" +
               codeno.ToString() + ",'" + txtTitle.Text + "', '" +
               lang + "'," + subtitles.ToString() +
               "," + price.ToString() + ")";
          MessageBox.Show(sqlstr);
          commd = new SqlCommand(sqlstr,conn);
          commd.ExecuteNonQuery();
          MessageBox.Show("Record has been add successfully");
          ResetFields();
          btnExit.Focus();
          btnAddNew.Enabled = true;
          btnSave.Enabled=false;
     catch (Exception ex)
          MessageBox.Show(ex.Message + ex.StackTrace);
  13. Sự kiện ValueChanged của NumericUpDown được xử lý:
private void updPrice ValueChanged (object sender,
          System.EventArgs e)
     price = updPrice.Value;
```

14. Sự kiện SelectedIndexChanged của ComboBox được xử lý:

```
private void cboLang SelectedIndexChanged(object sender,
                 System . EventArgs e)
      lang = cboLang.SelectedItem.ToString();
   15. Sự kiện CheckedChanged của RadioButton được xử lý:
      private void radYes CheckedChanged(object sender,
                     System . EventArgs e)
           subtitles = 1;
      private void radNo CheckedChanged(object sender,
                     System . EventArgs e)
           subtitles = 0;
    16. Đoạn mã cho phương thức ResetFields:
 private void ResetFields()
      txtTitle.Text = "";
      price = updPrice.Value=5;
      lang=cboLang.Items[0].ToString();
      cboLang.Text = "";
      radYes.Checked = true;
      radNo.Checked= false;
      btnSave.Enabled=true;
```

17. Lưu, biên dịch và thực thi dự án. Một thí dụ mẫu cho việc thêm vào một mẫu tin như trong hình 4.4:

Hình 4.4: Kết quả thực thi chương trình

2. Bài 2:

Sửa đổi ứng dụng ở bài 1 để thêm chức năng cập nhật và xóa các mẩu tin. Giao diện chương trình trở thành:

Hình 4.5: Giao diện mới của chương trình

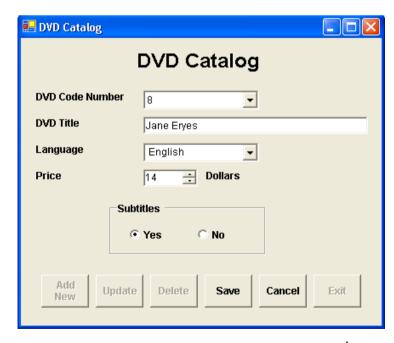
Úng dụng sửa đổi có một số chức năng:

- 1. Ban đầu các buttons Save & Cancel bị vô hiệu hóa (disable).
- 2. Khi người dùng click buttons Update hay Delete, textbox DVD Code Number sẽ bị thay thế bởi 1 Combobox để người dùng có thể lựa chọn giá trị các mã DVD (DVDCode) từ ComboBox. Nếu buttons Update (AddNew hay Delete) được click; các buttons AddNew, Update, Delete bị vô hiệu hóa; các button Save & Cancel trở nên có hiệu lực (enable).
- 3. Dựa trên mã DVD (DVDCode) từ Combobox, thông tin chi tiết về đĩa DVD có mã được lựa chọn sẽ được hiển thị chi tiết trên form.
- 4. Khi người dùng thay đổi giá trị của đĩa DVD hiện hành và click Save, các thông tin sửa đổi sẽ được lưu vào cơ sở dữ liệu; các buttons AddNew và Delete trở nên có hiệu lưc (buttons Save & Cancel mất hiệu lưc).

- 5. Tương tự khi người dùng click Delete, một thông điệp để người dùng xác nhận có muốn xóa thông tin của DVD hiện hành không? Nếu người dùng xác nhận là muốn xóa, thông tin về DVD hiện hành bị xóa khỏi cơ sở dữ liệu.
- 6. Khi người dùng click button AddNew sau khi đã thực hiện các thao tác như Update hay Delete; Combobox DVD Code No sẽ bị thay thế bởi textbox DVD Code Number.
 - 7. Khi người dùng click button Cancel; không có sự thay đổi nào xảy ra; mõi thứ trở lại bình thường như cũ.

Gọi ý

- Tạo 1 Combobox và 1 Textbox cho mã DVD (DVD Code No) ở cùng 1 vị trí trên form để chúng chồng lấp lên nhau.
- Dùng thuộc tính Visibleđể thiết lập việc ẩn/hiện của 2 controls này.
- Dùng thuộc tính Enabledđể cho phép các buttons có hiệu lực (enable) hay mất hiệu lực (disable).

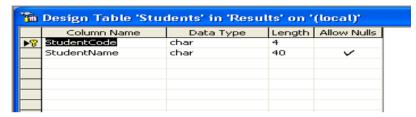

Hình 4.6: Kết quả mới của ứng dụng

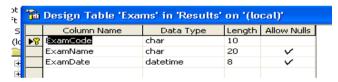
Hình 4.6 là một thí dụ khi người dùng click button Update và chọn mã DVD từ combobox (Các buttons AddNew, Update, Delete bị mất hiệu lực và các buttons Save, Cancel có hiệu lực).

3. Bài 3:

Tạo một cơ sở dữ liệu tên Results trong SQLServer và 03 bảng có cấu trúc như trong hình 4.7, 4.8, 4.9. Tạo một ứng dụng Winforms để hiển thị thông tin từ các bảng này trong 1 DatagridView. Bên cạnh đó, ứng dụng còn có chức năng tìm kiếm thông tin của 1 sinh viên với mã sinh viên nhập từ bàn phím

Hình 4.7: Cấu trúc bảng Students

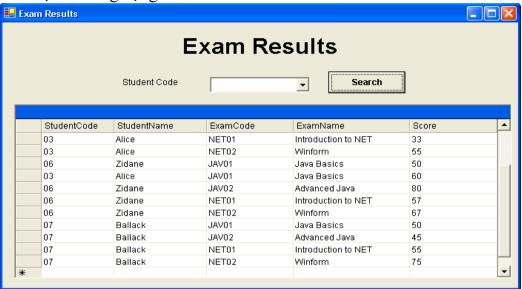

Hình 4.8: Cấu trúc bảng Exams

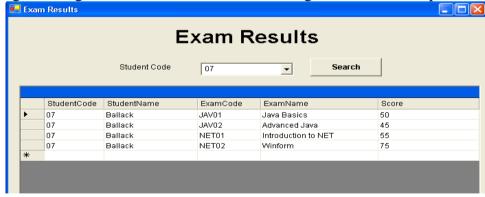
Hình 4.9: Cấu trúc bảng Result

Giao diện của ứng dụng có thể như hình 4.10:

Hình 4.10: DatagridView hiển thị thông tin từ 03 bảng

Khi người dùng lựa chọn một mã sinh viên trong combobox, kết quả của sinh viên đó sẽ được hiển thị như hình 4.11

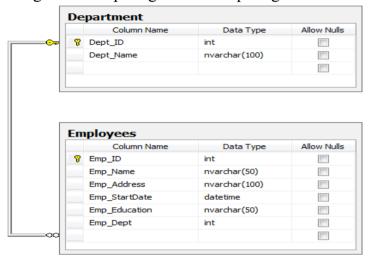

Hình 4.11: Tìm kiếm kết quả 1 sinh viên

Gợi ý: Dùng lớp DataAdapter và DataSet.

XI. Bài tập 5 Truy cập Cơ sở dữ liệu với ADO.NET (Tiếp theo)

Xây dựng form cho phép thêm mới nhân viên trong một công ty. Mỗi nhân viên có mã số, tên, địa chỉ, ngày bắt đầu làm việc, trình độ học vấn (Undergraduate, Postgraduate); mỗi nhân viên thuộc 1 phòng ban duy nhất. Mã số nhân viên là một số nguyên tự động được tạo ra bởi hệ thống. Mỗi phòng ban gồm mã số phòng ban và tên phòng ban.

Hình 5.1: CSDL Human

Bước 1: Tạo CSDL Human như hình 5.1.

Bước 2: Thêm dữ liệu vào bảng Department như sau:

Dept_ID	Dept_Name
1	Human Resources
2	R&D
3	Marketing

Hình 5.2: Dữ liệu trong bảng Department

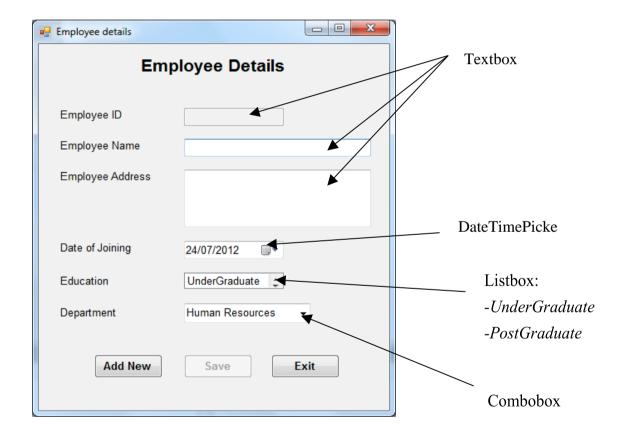
Bước 3: Tạo ứng dụng WinForm có tên là Employees

Bước 4: Thêm một lớp quản lý việc mở và đóng kết nối đến CSDL của hệ SQL Server. Lớp này có các dữ liệu thành viên static: tên server,

tên CSDL, tài khoản, mật khẩu và 1 đối tượng SqlConnection. Ngoài ra lớp còn có 2 phương thức:

- bool CreateConnection(): Mở nối kết đến CSDL.
- bool CloseConnection(): Đóng nối kết đến CSDL.

Bước 4: Tạo form thêm mới nhân viên:

Hình 5.3: Form thêm mới nhân viên

Bước 5: Mở mã lệnh của form thêm mới nhân viên, sử dụng 2 không gian tên: System. Data

System.Data.SqlClient

Bước 6: Trong lớp của form thêm mới nhân viên, thêm 2 dữ liệu thành viên: DataSet ds;

int ID; //Dùng cho việc tự tăng mã số

Bước 7: Mỗi khi form thêm mới được nạp lên màn hình, combobox Department được điền dữ liệu từ bảng Department của CSDL. Sự kiện load của form thêm mới được xử lý:

```
private void frmEmployee_FormClosed(object sender, FormClosedEventArgs e)
{
    clsConnection.CloseConnection();
    Application.Exit();
}

private void frmEmployee_Load(object sender, EventArgs e)
{
    clsConnection.CreateConnection();
    ds = new DataSet();
    SqlDataAdapter da = new SqlDataAdapter("Select * From Department", clsConnection.con);
    da.Fill(ds, "Dept");
    cboDe.DataSource = ds.Tables["Dept"];
    cboDe.DisplayMember = "Dept_Name";
    cboDe.ValueMember = "Dept_ID";
}
```

Lưu ý: Khi đóng form lại, kết nối tới CSDL được đóng lại.

```
private void btnAdd Click(object sender, EventArgs e)
   txtID.Clear();
    txtName.Clear();
   txtAdd.Clear();
    cboDe.SelectedIndex = -1;
   lstEdu.SelectedIndex = -1;
    dtpJoin.Value = DateTime.Now;
   btnAdd.Enabled = false;
   btnSave.Enabled = true;
   txtName.Focus();
    try
       SqlCommand com = new SqlCommand("Select Max(Emp_ID) From Employees", clsConnection.con);
       ID = Convert.ToInt32(com.ExecuteScalar()) + 1;
   catch (Exception)
       ID = 1;
    txtID.Text = ID.ToString();
```

Bước 8: Khi người dùng click AddNew, các ô nhập bị xóa trắng, các danh sách về trạng thái không lựa chọn, ngày bắt đầu làm việc là ngày hiện hành, button AddNew ẩn, button Save bật. Một mã số mới được tạo ra cho nhân viên mới.

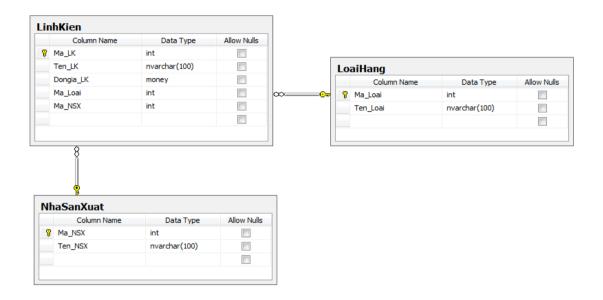
Bước 9: Khi người dùng nhập đầy đủ thông tin, nhấp Save, các thông tin nhập sẽ được lưu vào CSDL. Sự kiện click của button Save:

```
" | | Toursave_click(object sellue), Eventaligs e/
```

```
pioyee
private void btnSave Click(object sender, EventArgs e)
    try
        string sql = "Insert Into Employees(Emp ID, Emp Name, Emp Address, Emp StartDate, Emp Education, Emp Dept) " +
                    " Values (@empid, @name, @add, @date, @edu, @dept)";
        SqlCommand com = new SqlCommand(sql,clsConnection.con);
        SqlParameter p1 = new SqlParameter("@empid", SqlDbType.Int);
        p1.Value = Convert.ToInt32(txtID.Text);
        SqlParameter p2 = new SqlParameter ("@name", SqlDbType.NVarChar);
        p2.Value = txtName.Text;
        SqlParameter p3 = new SqlParameter("@date", SqlDbType.DateTime);
        p3.Value = dtpJoin.Value;
        SqlParameter p4 = new SqlParameter("@edu", SqlDbType.NVarChar);
        p4.Value = lstEdu.Text;
        SqlParameter p5 = new SqlParameter ("@dept", SqlDbType.Int);
        p5.Value = Convert.ToInt32(cboDe.SelectedValue);
        SqlParameter p6 = new SqlParameter("@add", SqlDbType.NVarChar);
        p6.Value = txtAdd.Text;
        com.Parameters.Add(p1);
        com.Parameters.Add(p2);
        com.Parameters.Add(p3);
        com.Parameters.Add(p4);
        com.Parameters.Add(p5);
        com.Parameters.Add(p6);
        com.ExecuteNonQuery();
        MessageBox.Show("Add successfully");
        btnAdd.Enabled=true;
        btnSave.Enabled=false;
    catch (Exception ex)
        MessageBox.Show(ex.Message);
```

XII. Bài tập 6

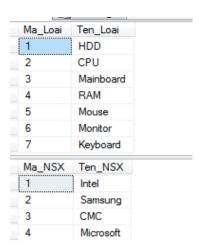
Xây dựng form cho phép thêm mới các linh kiện máy tính. Mỗi linh kiện có mã số, tên, đơn giá; mỗi linh kiện thuộc 1 loại linh kiện duy nhất và được cung cấp bởi 1 nhà cung cấp. Mã số linh kiện là một số nguyên tự động được tạo ra bởi hệ thống. Mỗi loại linh kiện có mã số và tên loại. Tương tự mỗi nhà cung cấp có mã nhà cung cấp và tên nhà cung cấp

Hình 6.1: CSDL QLLinhKien

Bước 1: Tạo CSDL QLLinhKien như hình 6.1.

Bước 2: Thêm dữ liệu vào bảng LoaiHang và NhaSanXuat như sau:

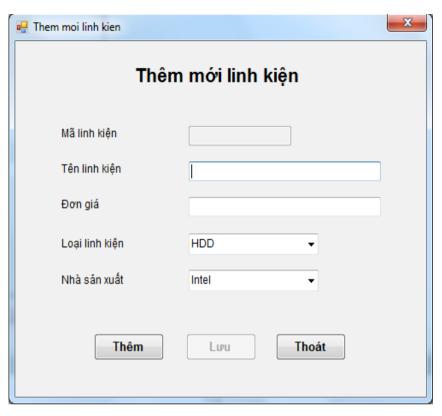
Hình 6.2: Dữ liệu trong bảng LoaiHang và NhaSanXuat

Bước 3: Tạo ứng dụng WinForm có tên là QLLinhKien

Bước 4: Thêm một lớp quản lý việc mở và đóng kết nối đến CSDL của hệ SQL Server. Lớp này có các dữ liệu thành viên static: tên server, tên CSDL, tài khoản, mật khẩu và 1 đối tượng SqlConnection. Ngoài ra lớp còn có 2 phương thức:

- bool CreateConnection(): Mở nối kết đến CSDL.
- bool CloseConnection(): Đóng nối kết đến CSDL.

Bước 4: Tạo form thêm mới linh kiện:

Hình 6.3: Form thêm mới linh kiên

Bước 5: Mỗi khi form thêm mới được nạp lên màn hình, combobox loại linh kiện và nhà sản xuất được điền dữ liệu từ bảng LoaiHang và NhaSanXuat của CSDL. Button Thêm bật, Lưu ẩn.

Lưu ý: Khi đóng form lại, kết nối tới CSDL được đóng lại.

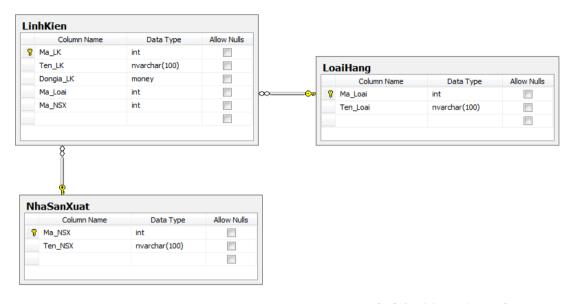
Bước 6: Khi người dùng click AddNew, các ô nhập bị xóa trắng, các danh sách về trạng thái không lựa chọn, button Thêm ẩn, button Lưu bật. Một mã số mới được tạo ra cho linh kiện mới.

Bước 7: Khi người dùng nhập đầy đủ thông tin, nhấp Lưu, các thông tin nhập sẽ được lưu vào CSDL. Các button trở về như ở bước 5.

Bước 8: Khi người dùng nhấp Thoát, chương trình kết thúc.

XIII. Bài tập 7: TẠO BÁO BIỂU VỚI CRYSTAL REPORT

Sử dụng lại chương trình và CSDL của buổi 6.

Hình 6.1: CSDL QLLinhKien

Bước 1: Tạo Báo biểu để in báo cáo linh kiện theo mẫu

BÁO CÁO (Mẫu 1)

Mã Linh kiện	Tên linh kiện	Đơn giá	Tên nhà Sản xuất
X	X	X	X
X	X	X	X

Bước 2: Tạo báo biểu để in báo cáo linh kiện theo Loại hàng BÁO CÁO (Mẫu 2)

Loại hàng: xxxx

Mã Linh kiện	Tên linh kiện	Đơn giá
X	X	X
X	X	X
Tổng: xxxx		

Loại hàng: xxxx

Mã Linh kiện	Tên linh kiện	Đơn giá
X	X	X
X	X	X
Tổng: xxxx		

Tong: xxxx

• • •

Bước 3. Điều chỉnh báo biểu ở bước 2 bằng cách thêm tham số: loại_hang

Thiết kế Form in báo biểu có thêm ô loại hàng để nhập loại hàng và truyền tham số này cho báo biểu.